

Samen werken in een eerlijke keten

Natuurlijk is niet iedere mesttransporteur of boer een mestfraudeur. Juist daarom hebben LTO, POV, CUMELA Nederland, TLN en de Rabobank samen een plan gemaakt voor een eerlijke keten. Uiteindelijk doel is om ervoor te zorgen dat elke schakel in de mestketen slechts mest mag afnemen van of afvoeren naar ondernemers die ook deelnemen aan de geborgde keten. Er komt zo een gecertificeerde mestketen, waarbij frauderende bedrijven buitenspel komen te staan.

Alle schakels van de keten, inclusief afnemende akkerbouwers, moeten op termijn worden gecertificeerd.

Het plan 'Samen werken in een eerlijke keten' is op 19 december aan minister Schouten aangeboden en is door haar op 20 december 2017 naar de Tweede en Eerste Kamer gestuurd. In de begeleidende brief geeft ze aan waardering te hebben voor het plan en de samenwerking die er tussen de partijen is ontstaan. Wel geeft ze aan de uitvoering en implementatie strak te zullen volgen en de sectorpartijen daarvoor elke drie maanden te willen spreken.

"Onder druk is er nu uitstekend samengewerkt in de mestketen", vertelt Jaap Uenk, voorzitter van de sectie Meststof-distributie van CUMELA Nederland. "We markeren dit moment als een kantelpunt, in meerdere opzichten. Het is zaak dat iedereen in de mestketen meedoet, zodat we eindelijk een gelijk en eerlijk speelveld in de mestmarkt krijgen. Ook het milieu en het imago van onze sector zijn hiermee gediend." Het plan bevat twaalf verschillende acties, waarvan we er hier een aantal de revue laten passeren.

Integriteitsstatuut

CUMELA Nederland gaat een integriteitsstatuut opstellen. In dit statuut leggen we vast dat bestuurders en medewerkers

van CUMELA integer handelen. Ook wordt daarin opgenomen wat wij onder integer handelen verstaan. Het gaat dan om zaken als het voorkomen van belangenverstremgeling, je houden aan wet- en regelgeving, zorgvuldig omgaan met persoonlijke of gevoelige informatie, afspraken en verplichtingen nakomen, anderen op basis van je positie en deskundigheid informeren over de risico's die zij lopen en het intern melden van vermoedens of bewijs van opzettelijk overtreden van regels.

Gedragscodes voor ondernemers

De verschillende brancheorganisaties stellen gedragscodes voor hun deel van de sector op. In de gedragscode leggen we het gewenste gedrag vast. Alle ondernemers uit de mestketen worden geacht deze gedragscode te ondertekenen. Met het ondertekenen verbinden zij zich voor hun eigen handelen, het handelen van hun medewerkers en andere personen die werkzaam zijn op het bedrijf aan de beschreven gedragsregels. Ook stellen ondernemers op basis van de gedragscode eisen aan andere schakels in de keten. Ondernemers die de gedragscode niet willen ondertekenen, zullen daarop door de brancheorganisaties worden aangesproken.

Gedragsinterventies

Er is een cultuuromslag in de mestketen nodig, van 'rommelen mag' naar 'rommelen is fout!' Het gedrag en de houding van ondernemers moet daarom veranderen. Dat gaat niet zomaar. Daarom geeft CUMELA Nederland het bureau Duwtje de opdracht om daarvoor een aanpak te ontwikkelen. Op basis van de analyse van mogelijkheden, normen, motivatie en weerstanden zal een set van in te zetten gedragsinterventies worden ontwikkeld. Deze zullen vervolgens worden gebruikt in een communicatiecampagne en andere zaken.

Mestscan

De mestregels zijn complex geworden. Ook de minister erkent dit. Een fout met het risico op boetes is daarom snel gemaakt. De Mestscan is een instrument dat u helpt bewust te worden van mogelijke foutjes die in de mestadministratie zijn geslopen. CUMELA Advies biedt deze (betaalde) dienst aan en wij stimuleren u om hier gebruik van te maken. Uit de eerste Mestscans die zijn afgenomen, is gebleken dat het uitvoeren van de Mestscan zeer nuttig is.

Bandbreedtes mineralengehaltes in dierlijke mest

Samen met LTO, POV en TLN zullen we, geholpen door een aantal deskundigen, een lijst maken met bandbreedtes van de verschillende mestsoorten. Deze lijst is een hulpmiddel bij het beoordelen van monsteruitslagen en geeft ondernemers houvast om elkaar aan te spreken op monsteruitslagen die buiten de bandbreedtes vallen. Afhankelijk van ervaringen in de praktijk zal de lijst ook worden aangepast.

Ontwikkelen en invoeren van een certificatiesysteem

Het ontwikkelen van een certificeringssysteem voor de hele mestketen is het omvangrijkste actiepoint uit het plan. De certificering is geen doel op zich, maar is vooral een instrument dat ten dienste moet staan van de gedragsverandering. Het certificaat moet het onafhankelijk bewijs vormen dat het gedrag van bedrijven conform de wet- en regelgeving en de juiste normen en waarden is.

Samen met TLN zullen we een systeem opzetten voor de borging van processen en massabalansen bij intermediairs en mestverwerkers. Bij de ontwikkeling van het systeem zullen we samenwerken met één of meer groepen van ondernemers uit de sector om ervoor te zorgen dat het systeem past binnen een goede werkwijze van de sector en ook daadwerkelijk fraude kan voorkomen. Duidelijk is al wel dat in het systeem de volgende zaken moeten worden opgenomen:

- Transparante en deugdelijke mineralenadministratie op het bedrijf.
- Tracking & tracing van transporten.
- Digitalisering van informatiestromen.
- Garanties over de juistheid van informatie op de VDM's.
- Mestanalyses vallen binnen de bandbreedtes of er is bewijs voor de juistheid.

Niet alleen leden van CUMELA en TLN moeten deelnemen aan dit systeem. Alle ondernemingen die willen deelnemen aan de mestketen zullen zich moeten laten certificeren en moe-

ten conform de eisen van het systeem werken. Om ervoor te zorgen dat iedereen ook meedoet, zal in de systemen bij zowel de veehouderij, de intermediaire sector, de behandelaars, de verwerkers als de afnemers van de mest worden bepaald dat alleen mest mag worden geleverd aan of afgenomen van gecertificeerde partners. Ook zal in het systeem worden ingebouwd dat geschorste of uitgesloten bedrijven niet via sluiproutes eenvoudig kunnen terugkeren in het systeem.

Gegevensinvoer in mestsoftware

CUMELA en TLN gaan in gesprek met de leveranciers van de mestsoftware bij mestvervoerders. Op dit moment is het veelal mogelijk om niet-realistische gegevens in te voeren. Je kunt hierbij denken aan extreme gehalten van mestsoorten, mestcodes die niet corresponderen met de werkelijk afgevoerde mestsoorten, enzovoort. Wij willen dat de leveranciers van deze mestsoftware 'checks and balances' inbouwen. We zullen een werkgroep vormen vanuit de sector, de wetenschap en IT-experts om deze 'checks and balances' te ontwikkelen. Het voordeel hiervan is dat het ook aanzienlijk moeilijker wordt om foute informatie in te voeren, waardoor er in de administratieve verantwoording ook een kwaliteitsslag wordt gemaakt.

Digitalisering van administratieve stromen

CUMELA en TLN werken samen met het ministerie aan een volledig digitale administratieve afhandeling van mesttransporten. De voordelen hiervan zijn dat slordigheden worden voorkomen, er geen sprake meer kan zijn van onleesbare informatie, de informatie sneller kan worden verwerkt en er minder administratie op papier hoeft te worden opgeslagen. We denken hierbij aan het werken met een digitale mestbon/vrachtbrief, waarbij gegevens al tijdens of kort na het transport vastliggen in een geautomatiseerd systeem. Ook zoeken we naar mogelijkheden om met een elektronische vrachtbrief te voldoen aan vereisten vanuit de regelgeving op het gebied van geborgde tracking en tracing.

Andere sectoren

De andere (deel)sectoren zullen vergelijkbare acties gaan ondernemen. Samen vormen al deze afzonderlijke acties puzzelstukjes die op elkaar aansluiten en op elkaar inhaken tot een totaaloplossing. De maatregelen zullen er samen voor zorgen dat bedrijven uit de grote groep goedwillenden elkaar vinden en op kortere termijn aan de juiste zijde van de scheidslijn transparant blijven of gaan opereren.

Doel realiseren

Brancheorganisaties, maar ook ondernemers, moeten in de toekomst samenwerken en samen werken in een eerlijke keten. Eerlijk, zodat er een gelijk speelveld is, dat we transparant verantwoord, zowel naar overheid als naar de maatschappij. Keten, omdat we dit alleen met elkaar in ketenverband kunnen bereiken. CUMELA Nederland maakt zich hier graag sterk voor en zal de komende twee jaar hard werken aan het realiseren van dit doel.

TEKST: Hans Verkerk, *Secretaris meststoffendistributie*

Foto: CUMELA Communicatie

